

Samen opleiden

REACTIE Joop van der Schee

Dat sociaalruimtelijke alumni – wat een term – in andere sectoren terecht komen dan vroeger verbaast me niet. De wereld verandert ook. Belangrijker is dat ze een baan vinden waarin hun vak goed van pas komt. Dat valt soms niet mee in crisistijd, maar dat is niet specifiek voor geografen. Wel kom je met de ene specialisatie, bijvoorbeeld Geo-ICT, makkelijker aan de bak dan met de andere. Na de middelbare school is de vervolgstudie al een enorme toespitsing. Overigens is het geen overbodige luxe als leraren aardrijkskunde in het voortgezet onderwijs leerlingen beter wijzen op de vele sociaalruimtelijke studies. Nu denken veel leerlingen dat ze weinig anders met aardrijkskunde kunnen worden dan leraar. Eenmaal op de universiteit blijken er ongeacht welk schoolvak dan ook binnen dat vak weer talloze specialismen te bestaan. Opleidingen bieden niet toevallig een onderwijsmodel aan dat start met overzichtskennis en onderzoekvaardigheden en vervolgens uitmondt in verschillende specialismen. Of die laatste voldoende diepgang hebben? Min of meer. Dat is ook lastig als de overheid in steeds minder studietijd steeds meer wil. Voor een dubbeltje op eerste rang. De vraag is of ook in deze fase geldt dat een betere voorbereiding mogelijk is op de volgende fase, de beroepspraktijk.

Het is maar goed ook dat al die sociaalruimtelijke alumni niet gelijk zijn

Onderzoek uit 2010 onder Utrechtse alumni wijst uit dat 40% van de alumni sociale geografie en planologie zegt niet goed voorbereid te zijn op de arbeidsmarkt. Dat het lastig is een baan te vinden die aansluit bij de eigen opleiding kan maar hoeft niet aan de opleiding te liggen. Jammer dat we geen cijfers zien van de ontwikkeling van deze zaak in de tijd en in hoeverre de crisis hierop effect heeft. Een opleiding dient zich te profileren met overzichtskennis en specialismen want de praktijk vraagt ook vaak om overzichtskennis, al is men zich daarvan vaak minder bewust dan van het veel genoemde gebrek aan praktijkkennis. Ook de steeds veranderende praktijkkennis vraagt om overzichtskennis van veranderende processen. Dat alles neemt niet weg dat praktijkstages en

praktijkonderzoeken in bachelor- en masteropleiding een must zijn en vaak (nog) beter kunnen.

Het is trouwens maar goed dat al die sociaalruimtelijke alumni niet allemaal gelijk zijn. Soms heb je meer een generalist nodig en soms meer een specialist. Ik ben zelf vooral een generalist en heb diepe bewondering voor mensen die heel veel van een bepaald specialisme afweten. Wat ik hen te bieden heb begrijp ik niet altijd. Ik denk dat sommige mensen er veel genoeg in scheppen dingen grondig uit te zoeken, terwijl anderen juist geboeid zijn door de brede blik.

De wereld verandert continu, dus moeten opleidingen ook blijven veranderen, zou je zeggen. In elk geval twee dingen zouden beter kunnen. In de eerste plaats dat mensen uit de praktijk en van de universiteit elkaar systematisch bijpraten over inzichten en veranderingen in wetenschap en in de beroepspraktijk. Dat levert voor beide partijen winst op. Dat elkaar bijpraten en van elkaar leren kan onder meer in door de universiteiten te organiseren alumnibijeenkomsten, maar ook op themadagen. Een logische volgende stap is dan samen opleiden. Natuurlijk gebeurt dat elkaar bijpraten op een aantal plaatsen al, maar is daarbij sprake van een systematische aanpak? Een logische volgende stap na bijpraten en samen analyseren is samen opleiden. Niet gemakkelijk, maar wel nuttig. Een goed landelijk geoportal, bijvoorbeeld in de vorm van een website waar geografen uit de wetenschap en praktijk hun kennis delen en waar het debat wordt gevoerd, zou deze wisselwerking tussen theorie en praktijk en tussen generalist en specialist kunnen en moeten ondersteunen. In de tweede plaats zou het goed zijn als op scholen en in academische opleidingen leerlingen en studenten explicieter worden getraind in het bespreken van verschillende mogelijke visies op een veranderende wereld. Waarschijnlijker geldt dat ook voor de beroepspraktijk. Anders leren kijken naar een wereld die steeds anders is. Binnen en buiten de universiteit en binnen en buiten de beroepspraktijk. Soms gebeurt het al! Het kost tijd en geduld, maar het levert kwaliteit op.

Joop van der Schee (j.a.vander.schee@vu.nl) is hoogleraar onderwijsgeografie aan de Vrije Universiteit Amsterdam en hoogleraar geografie voor educatie en communicatie aan de Universiteit Utrecht.